

📁 ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

📁 ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)

Learning Process Management of Home School Group According to The National Education Act B.E.2542

📁 ชื่อนักวิจัย

ดร.สมจิตรร์ ยิ่งยงดำรงฤทธิ์

📁 ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

พ.ศ. 2551

📁 ประเภทของงานวิจัย

อื่นๆ

📁 คำสำคัญ

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

📁 ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 12 ที่เปิดโอกาสให้ครอบครัวมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับบุตรได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย นับตั้งแต่ที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ออกมารองรับจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลาที่ล่วงเลยมาร่วม 8 ปีแล้ว แต่ภาพของการจัดการศึกษาโดยครอบครัวยังไม่ปรากฏเป็นที่รู้จักและยอมรับของคนในสังคมเท่าที่ควร และผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากสมาคมบ้านเรียนไทยว่า ขณะนี้ครอบครัวที่จัดการศึกษาโดยครอบครัวที่จดทะเบียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎกระทรวงทั่วประเทศ มีทั้งสิ้นประมาณ 70 ครอบครัว เท่านั้น (ข้อมูลที่รวบรวมได้เมื่อปลายปี 2550) ซึ่งเป็นจำนวนที่มีการขยายตัวที่น้อยมาก แต่จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของผู้วิจัย พบว่า ปัจจุบันมีครอบครัวจำนวนมากกว่าสองร้อยครอบครัวที่ได้ดำเนินการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้กับบุตร โดยส่วนหนึ่งเอาชื่อไปฝากไว้กับโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก และอีกส่วนหนึ่งเป็นครอบครัวที่ดำเนินการอยู่แต่ไม่เปิดเผย

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษากิจการกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขึ้น เพื่อให้ทราบถึงวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ครอบครัวได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้กับบุตรของตนอย่างละเอียดและเจาะลึก ว่ามีความสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 24 หรือไม่ มากน้อยเพียงใด รวมทั้งเพื่อให้ทราบถึงผลการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน และเป็นแนวทางให้กับครอบครัวที่มีความสนใจและต้องการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้กับบุตรอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ และผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ และผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของกรณีศึกษา 7 ครอบครัว โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากครอบครัวที่จดทะเบียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเป็นครอบครัวที่ยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวผู้วิจัยซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ภูมิหลังครอบครัว วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ และปัญหาและข้อเสนอแนะ รวมทั้งกรอบการสังเกตตามแนวของ ลอฟแลนด์ (Lofland, 1971: 14-15) มาใช้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยอาศัยกรอบคำถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไว้ล่วงหน้า เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์ที่เป็นการสนทนาอย่างเป็นกันเอง ขณะทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้จดบันทึกย่อประเด็นต่างๆ และขออนุญาตใช้เทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ควบคู่ไปด้วย พร้อมทั้งได้ทำการถอดเทปคำสัมภาษณ์แบบคำต่อคำจนได้รายละเอียดครบถ้วน เพื่อลงรหัสข้อมูล (Coding) และแยกเป็นหมวดหมู่เพื่อนำไปทำการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่จัดระบบข้อมูลแล้วทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ที่ตามแนวของเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสร้างข้อสรุป โดยนำข้อมูลเชิงรูปธรรมย่อยๆ ของแต่ละครอบครัวมาสรุปเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรม โดยพิจารณาจากลักษณะร่วมที่พบ เพื่อหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงเชิงเหตุผลของข้อมูลที่ได้ และนำไปสร้างข้อสรุปออกมาเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของครอบครัวที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 7 ครอบครัว สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

1. จากการศึกษาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการของทุกครอบครัวในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับบุตร มีความสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษา ที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24

2. จากการศึกษาผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว ผลการวิจัย พบว่า ทุกครอบครัวมีความพึงพอใจต่อพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงของบุตร และมีความสุขที่ได้เห็นบุตรของตนเกิดการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นอย่างสร้างสรรค์ด้วยตัวเอง โดยได้มีการพัฒนาในทุกด้านไปพร้อมๆ กัน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตสำนึก มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีทักษะ

การคิดที่เป็นระบบและมีเหตุผล รู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง รู้จักเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ ทำให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีเป็นไปตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มีอิสระทางความคิด และมีโอกาสได้ทำในสิ่งที่ตัวเองต้องการ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัวตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เห็นควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า วิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละครอบครัวได้ดำเนินการจัดด้วยวิธีการที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายบนพื้นฐานความพร้อมของครอบครัวและบุตรเป็นหลัก ถึงแม้ว่าจะมีวิธีการที่แตกต่างกัน แต่ทุกครอบครัวได้ดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้กับบุตร มีความสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 ทั้ง 5 ด้าน (ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านบทบาทของบิดามารดาในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว)

2. จากการศึกษาผลการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครอบครัวกรณีศึกษาทั้ง 7 ครอบครัว พบว่าทุกครอบครัวมีความพึงพอใจต่อพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงของบุตร และมีความสุขที่ได้เห็นบุตรของตนเกิดการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นอย่างสร้างสรรค์ด้วยตนเอง โดยได้มีการพัฒนาในทุกด้านไปพร้อมๆ กันทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานภาครัฐควรเผยแพร่การจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้กับหน่วยงานที่จัดการศึกษาในรูปแบบอื่น เพื่อศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษาในรูปแบบอื่น
2. ครอบครัวที่มีความสนใจจะจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้กับบุตรด้วยตนเอง จะต้องสำรวจตัวเองก่อนว่า ตนมีความพร้อมในเรื่องเวลา ทุนทรัพย์และความรู้ในการจัดการศึกษาให้กับบุตรอย่างเพียงพอหรือไม่
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดประชุม เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการประเมินให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของทุกเขตได้ถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวเดียวกัน
4. ภาครัฐควรส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยครอบครัว สำหรับครอบครัวที่มีความพร้อมโดยให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยกับกลุ่มผู้จัดที่จดทะเบียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในส่วนภูมิภาคบ้าง
2. ควรศึกษาวิจัยติดตามผลการต่อยอดการเรียนรู้ของเด็กที่ศึกษาโดยครอบครัวว่า เมื่อจบการศึกษาแล้วได้มีการต่อยอดการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร และมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างไร

3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ของบิดามารดาในการเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง เพื่อปรับปรุง พัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตลอดจนศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับบุตรว่า มีวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างไร

4. ควรศึกษาวิจัยบทบาทของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในเชิงนโยบาย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพต่อไป

www.thaiedresearch.org